

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ І МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова приймальної комісії
Міжнародного гуманітарного університету
Ректор Громовенко К.В.
(прізвище та ініціали)
_____ 2020 року

ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для здобуття освітнього ступеня «бакалавр»
на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

07 Управління та адміністрування
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

076 Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність
(шифр та назва спеціальності)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність
(назва освітньої програми)

Схвалено на засіданні кафедри
економіки і міжнародних економічних відносин
протокол № «8» від «12» лютого 2020 р.

Схвалено на засіданні Вченої ради
Міжнародного гуманітарного університету
протокол № «4» від «14» лютого 2020 р.

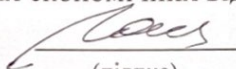
Одеса - 2020

Програма додаткового фахового вступного випробування для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Розробник:

Завідувач кафедри економіки і міжнародних економічних відносин,
д.е.н., професор Головченко О.М.

Завідувач кафедри
економіки і міжнародних економічних відносин,
д.е.н., професор

(підпис)

Головченко О.М.
(прізвище та ініціали)

Схвалено на засіданні кафедри економіки і міжнародних економічних відносин, протокол № «8» від «12» лютого 2020 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
ЗМІСТ ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ....	6
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ НА ДОДАТКОВОМУ ФАХОВОМУ ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ.....	17

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма додаткового фахового вступного випробування для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за неспорідними спеціальностями спрямована на підготовку фахівців з організації та моделювання власного бізнесу, створення та розвитку стартапів, ведення ефективної підприємницької діяльності в різних сферах економіки, зокрема в торгівлі та біржовій діяльності з використанням традиційних та новітніх методів (інтернет-трейдинг, електронна комерція та ін.) та набуттям практичних навичок роботи на платформах фондових, валютних і товарних бірж. Студенти вивчають комплекс дисциплін з питань організації та управління бізнесом, торговельної та комерційної діяльності. Випускники отримують теоретичні знання та практичні навички організації та ефективного провадження власної справи і бізнес-проектів.

Випускники освітньої програми – конкурентоспроможні фахівці у багатьох сферах, адже дана спеціальність має широкий спектр застосування: від матеріального виробництва – до сфери послуг, від приватного бізнесу – до транснаціональних корпорацій.

Підготовка студентів за освітньою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» здійснюється для виконання ними в майбутньому організаційно-управлінської, комерційної, аналітичної та науково-дослідної діяльності в галузі менеджменту, маркетингу, економіки, підприємництва умовах конкуренції та ринкових відносин в підприємствах різних форм господарювання.

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність – це діяльність, пов'язана із досягненням успіху в сфері бізнесу, торгівлі та конкуренції з метою покращення процесу купівлі-продажу.

Підприємництво – ініціативна, творча, пов'язана з ризиком самостійна економічна діяльність суб'єкта господарювання, який постійно здійснює нові комбінації ресурсів з метою реалізації нових ідей, випуску нової продукції та одержання прибутку; організаційно-господарське новаторство на основі використання різноманітних можливостей для випуску нових або існуючих товарів новими методами, відкриття нових джерел сировини, ринків збуту, реорганізації виробництва тощо.

Торгівля – це будь-які операції, що здійснюються за договорами купівлі-продажу, міни, поставки та іншими цивільно-правовими договорами, які передбачають передачу прав власності на товари. Ініціативна, систематична, виконувана на власний ризик для одержання прибутку діяльність юридичних і фізичних осіб щодо купівлі та продажу товарів кінцевим споживачам або посередницькі операції, або діяльність із надавання агентських, представницьких, комісійних та інших послуг у просуванні товарів від виробника до споживача

Біржова діяльність – це діяльності на світових фінансових ринках, освоєння методів аналізу фінансових ринків та вмінням ефективно користуватись біржовими інструментами, здатність приймати ефективні стратегічні рішення та прогнозувати тенденції і страхувати ризики на ринку.

Обов'язки фахівця – аналізувати товарні ринки і конкурентоспроможність виробників, управляти виробництвом та організовувати ефективний товарорух з метою покращення результатів діяльності.

Перевагами фахівців зі спеціальності *«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»* є:

- можливість заснувати та компетентно розвивати власний бізнес у сфері виробництва та торгівлі, надавати якісні послуги та здійснювати операції на товарних біржах.
- можливість реалізації загальних функцій управління підприємством;
- органічне поєднання вивчення економіки і права, підприємництва, менеджменту й інформаційно-комп'ютерних технологій, а також низку «соціальних» дисциплін, які охоплюють теорію і практику соціально-економічних відносин і ділового спілкування;
- прийняття оперативних рішень у межах своєї компетенції;
- функціональна та інформаційна підготовка проектів рішень;
- оперативне управління первинними підрозділами – лінійними (основна діяльність) або функціональними (підготовка та допоміжна діяльність), а також самостійними організаціями, які переважно не мають апарата управління;

Все це сприятиме підготовці висококваліфікованих та конкурентоспроможних спеціалістів.

Здобувачі вищої освіти, що успішно закінчують навчання за запропонованою спеціальністю будуть мати можливість заснувати власний бізнес і зайняти високооплачувані посади, наприклад:

Посади пов'язані з підприємництвом:

- директор малого підприємства за видами економічної діяльності;
- керівник агентства: страхового, нерухомості, рекламного тощо;
- керівник підприємства сфери послуг;
- директор підприємства з надання послуг (консалтингової, страхової, рекламної тощо);

- директор малого підприємства у сфері охорони здоров'я, освіти, культури.

Посади, що пов'язані з торгівлею:

- директор малої торговельної фірми;
- комерсант;
- завідувач торговельного залу;
- менеджер у роздрібній та оптовій торгівлі;
- менеджер у сфері послуг.

Посади, що пов'язані з біржовою діяльністю:

- фахівець з біржової торгівлі, брокер, дилер;
- фахівець із біржових операцій;
- аукціоніст (ліцитатор);
- торговельний брокер (маклер).

ЗМІСТ ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Зміст дисципліни

Дисципліна «Біржова діяльність» націлена на формування комплексу теоретичних знань і практичних вмінь, навичок щодо управління біржовими контрактами, організувати активну діяльність з максимально можливою ефективністю в усіх галузях і сферах народногосподарського комплексу, пов'язаних з біржовою діяльністю на основі координації і економії витрат руху МТР в часі і просторі; широко використовувати вітчизняний і зарубіжний досвід управління біржовими контрактами. Основними завданнями вивчення, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни є: ознайомити студентів з теоретичними засадами управління біржею; допомогти оволодіти понятійними апаратом у сфері біржової торгівлі; оволодіти методикою (технологією) управління біржовими контрактами; сформувати практичні навички студентів для прийняття і оцінки управлінських рішень у сфері біржової діяльності; оволодіти основами функціонування біржі.

У результаті вивчення дисципліни «Біржова діяльність» студенти повинні знати: основи теорії управління біржею; зміст і концепцію біржі; основні форми біржових контрактів; методи оцінки ефективності на всіх етапах процесу підготовки, формування, вибору і реалізації методів управління біржовими контрактами.

У результаті отриманих знань студенти повинні вміти: використовувати базовий алгоритм вироблення, підготовки, прийняття, контроль над реалізацією і оцінки управління біржовими контрактами у практичній діяльності; творчо застосовувати одержані знання і практичні навички у нестандартних змінних ситуаціях; - аналізувати існуючі ситуації і положення посередників на біржі; виявляти проблеми й обґрунтовувати постановку мети членів біржі; вирішувати виявлені проблеми і вибирати найбільш ефективні варіанти їхніх рішень.

Тема 1. Сутність біржової торгівлі та історія її еволюції.

Поняття організованого ринку, його класифікація. Ринкові характеристики та відмінні особливості біржової торгівлі. Виникнення та етапи еволюції біржової торгівлі. Регулювання біржової діяльності

Тема 2. Біржа як організатор торгівлі на ринку

Поняття біржі та історія її виникнення. Роль і функції біржі в ринковій економіці. Класифікація бірж. Організація біржової інфраструктури.

Тема 3 Організаційна структура та управління біржею

Засновники та члени бірж, їх функції, права та обов'язки.. Структура управління біржею та її органи. Економічні відносини бірж з клієнтами.

Тема 4. Правила біржових торгів та технологія їх проведення

Правила біржової торгівлі та специфіка їх дотримання. Організація торговельного процесу в біржовій операційній залі. Порядок виставлення товарів на торги та їх зняття. Особливості біржової мови жестів та жаргону

Тема 5. Біржовий товар.

Поняття та склад біржового товару. Характеристика біржового товару товарних бірж. Цінні папери та валюта – біржові товари фондового та валютного ринків

Тема 6. Біржові угоди

Угоди з біржовим товаром. Характеристика угод на товарній біржі. Види і порядок укладання угод на валютній і фондовій біржах

Тема 7. Брокерське посередництво на біржовому ринку

Характеристика суб'єктів біржового посередництва. Роль, значення та функції брокерської служби на біржі. Організаційна структура брокерських фірм. Взаємовідносини біржових посередників з клієнтами. Винагороди за брокерську діяльність та ефективність її здійснення.

Тема 8. Біржове котирування цін

Роль та види цін у формуванні кон'юнктури ринку. Правила і методика біржового котирування цін. Формування біржових цін на основі попиту і пропозиції. 8.4. Біржова цінова стратегія. Роль моніторингу у прогнозуванні біржової кон'юнктури ринку.

Тема 9. Ф'ючерсний ринок та його особливості

Становлення ф'ючерсної торгівлі у біржових центрах світу. Ринок ф'ючерсних контрактів та його специфіка. Хеджування угод на біржовому ринку. Спекуляція на біржових торгах. Фінансові розрахунки ф'ючерсної торгівлі

Тема 10. Кліринг та розрахунки за біржовими угодами.

Сутність і функції клірингу та розрахунків. Особливості клірингу та розрахунків на ринках цінних паперів та ф'ючерсних ринках. Основні види ризику під час використання розрахунково-клірингових систем. Напрями розвитку систем клірингу та розрахунків

Перелік питань, що виносяться на випробування

1. Поняття організованого ринку, його класифікація.
2. Ринкові характеристики та відмінні особливості біржової торгівлі. Виникнення та етапи еволюції біржової торгівлі.
3. Регулювання біржової діяльності
4. Поняття біржі та історія її виникнення.
5. Роль і функції біржі в ринковій економіці. Класифікація бірж.
6. Організація біржової інфраструктури.
7. Засновники та члени бірж, їх функції, права та обов'язки.
8. Правила біржових торгів та технологія їх проведення
9. Організація торговельного процесу в біржовій операційній залі.
10. Порядок виставлення товарів на торги та їх зняття.
11. Характеристика біржового товару товарних бірж.
12. Цінні папери та валюта – біржові товари фондового та валютного ринків
13. Види і порядок укладання угод на валютній і фондовій біржах
14. Роль та види цін у формуванні кон'юнктури ринку.
15. Правила і методика біржового котирування цін. Формування біржових цін на основі попиту і пропозиції.
16. Ринок ф'ючерсних контрактів та його специфіка.
17. Основні види ризику під час використання розрахунково-клірингових систем.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. - № 3480-IV.

2. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р., № 2121-III .Уряд. кур'єр від 17 січня 2001 року.
3. Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні: Закон України від 10 грудня 1997 р. № 710/97-ВР. Відомості ВРУ № 15. - 1997 р. - С. 67.
4. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30 жовтня 1996 р. № 448/96-ВР. Закони України: В 12 т. - Т. 11. - С. 177-188.
5. Закон України "Про товарну біржу".ВВРУ. -1992. -№10. -С.139.
6. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 р., № 1576-ХП // Закони України: В 12 т. - Т. 2. - С. 189-212.
- 7.Бевз О.П. Економіко-організаційні основи біржової торгівлі. Ч.1 Київ: КНТЕУ, 2005. 216 с.
- 8.Бевз О.П. Економіко-організаційні основи біржової торгівлі. Ч.2. Київ: КНТЕУ, 2005. - 154 с.
9. Біржова діяльність: навч.посіб. / Коршунов В.С., Афонченкова Т.М., Головченко О.М., Шарапатюк Д.А.; за заг. ред. О.М.Головченко. Одеса: Видавець Буваєв Вадим Вікторович, 2017. 254 с.
- 10.Пепа Т. В., Пішеніна Т. І., Лавринович В. В. Біржова діяльність : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2016. 540 с.
11. Ринок цінних паперів: навч. посіб. Афонченкова Т.М., Головченко О.М., Коршунов В.С., Шарапатюк Д.А.; за заг. ред. О.М.Головченко. Одеса: Видавець Буваєв Вадим Вікторович, 2016. 168 с.
- 12.Сотник І. , Таранюк Л. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Київ : Університетська книга, 2018. 572 с.
- 13.Хрущ Н., Іжевський П., Безвух С. Біржова діяльність. Київ : Кондор, 2017. 348 с.

Додаткова

- 1.Бобкова А.Г. Біржове право: Навчальний посібник Київ: Центр навчальної літератури 2005. 200 с.
2. Мендрул О.Г. Фондовий ринок: Операції з цінними паперами: навч. посібник. Вид. 2-ге, доповн. і перероб. Київ: КНЕУ, 2000. 156 с.
3. Мозговий О.М. Фондовий ринок: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2001.348 с.

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Зміст дисципліни

Підприємство є основною первинною ланкою економічної системи. Ринкові принципи діяльності – раціональність, економічність і ефективність – знаходять на рівні підприємства первинну сферу свого здійснення. В умовах ринкової економіки підприємство повинно ставитись до своєї теперішньої діяльності й до майбутнього розвитку творчо, досліджуючи кон'юнктуру ринку, враховуючи фактори зовнішнього середовища. Кожне підприємство в умовах нестабільності зовнішнього середовища повинно вчитися заздалегідь реагувати на загрози, що виникають, і не упускати можливості. В умовах дії Господарського кодексу України підприємства мають реальні права щодо вироблення напрямів свого розвитку як виробничої, так і фінансово-комерційної діяльності, що висуває певні вимоги до усіх працівників підприємства.

Підприємство повинно прагнути пошуку найбільш вигідних для народного господарства й споживачів, рентабельних для підприємства сфер діяльності. Перехід до ринкової економіки потребує проведення на підприємствах наукових досліджень і розробок. Особливе значення має організація маркетингового підходу в усіх сферах діяльності підприємства, націленість на запити споживачів. Сучасні спеціалісти промислових підприємств повинні володіти знаннями, які б дозволили їм забезпечити ефективно функціонуюче виробництво, що випускає конкурентноспроможну продукцію, постійне оновлення виробництва на базі новітніх досягнень науки й техніки, високий рівень дохідності за рахунок раціонального використання всіх видів ресурсів. Для цього майбутнім спеціалістам необхідно вивчати систему спеціальних наукових дисциплін, серед яких однією із основних є "Економіка підприємства".

Тема 1. Теорії підприємств і основи підприємництва

Поняття підприємства та основні засади його функціонування. Поняття підприємства як первинної економічної ланки виробничої сфери. Цілі та напрями діяльності підприємства. Правові основи функціонування підприємств в Україні.

Теорії підприємств. Основні теоретичні моделі підприємства: неокласична, інституціональна, еволюційна, підприємницька, агентська, інтеграційна, їх сутнісна характеристика.

Загальна характеристика підприємницької та господарської діяльності. Сутність господарської діяльності. Сутність та основні функції підприємницької діяльності. Моделі підприємництва. Правове забезпечення підприємницької діяльності в Україні. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності: одноосібна власність, товариства, корпорації. Виробнича та посередницька діяльність.

Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми

Класифікація підприємств. Класифікація підприємств. Види та організаційні форми підприємств в Україні, їх загальна характеристика. Унітарні та корпоративні підприємства.

Господарські товариства. Акціонерні товариства. Товариства з обмеженою відповідальністю, з додатковою відповідальністю, з повною відповідальністю. Командитні товариства.

Види підприємств за розміром та за формою власності. Класифікація підприємств залежно від їх розмірів та кількості працюючих: малі підприємства, середні та великі. Пільги для суб'єктів малого підприємництва, які діють в Україні. Види підприємств в Україні за формою власності: приватне підприємство, підприємство колективної власності, комунальне підприємство, державне підприємство, підприємство засноване на змішаній формі власності.

Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємств

Сутність та складові зовнішнього середовища господарювання підприємств. Підприємство як відкрита система, вплив зовнішнього оточення на діяльність підприємства. Складові зовнішнього середовища господарювання підприємств.

Оцінка впливу факторів зовнішнього середовища на підприємство. Складання переліку зовнішніх погроз та можливостей. Оцінка впливу факторів зовнішнього середовища на діяльність підприємства.

Тема 4. Структура та управління підприємством

Структура підприємства. Виробничі структурні підрозділи підприємств: виробництва, цехи, відділення, дільниці, бригади, бюро, лабораторії тощо. Функціональні структурні підрозділи апарату управління: управління, відділи, бюро, служби тощо. Функції, права та обов'язки структурних підрозділів підприємства. Філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи підприємств.

Методи управління діяльністю підприємств. Поняття методів управління. Класифікація методів управління. Економічні, організаційні, соціально-психологічні методи управління.

Тема 5. Ринок і продукція

Ринкове середовище господарювання підприємств. Поняття, зміст та класифікація ринків. Структура та інфраструктура ринків. Роль і місце підприємств у ринковому середовищі.

Характеристика продукції та її класифікація. Поняття продукції та її класифікація. Номенклатура та асортимент продукції. Вимірники обсягу продукції. Товарна, валова, чиста та реалізована продукція, їх розрахунок.

Виробнича програма підприємства. Виробнича програма підприємства та порядок її формування. Основні розділи та техніко-економічні показники виробничої програми. Ресурсне обґрунтування виробничої програми. Система контролю за виконанням виробничої програми підприємства.

Тема 6. Планування діяльності підприємства

Основи планування. Планування як функція управління. Методологічні основи планування. Основні принципи планування. Класифікація методів планування діяльності підприємства, їх характеристика.

Стратегічне планування розвитку підприємства. Сутність стратегічного планування. Основні етапи стратегічного планування діяльності підприємств. Види стратегій. Бізнес-планування: призначення, цілі та функції. Зміст основних розділів бізнес-плану та методика їх складання.

Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці

Поняття, класифікація і структура персоналу підприємства. Визначення чисельності окремих категорій працівників. Трудові ресурси та персонал підприємства. Склад персоналу на промисловому підприємстві. Поняття промислово-виробничого та непромислового персоналу. Якість робочої сили за різними характеристиками.

Розрахунок ефективного фонду часу роботи працівників. Визначення чисельності різних категорій працівників та структури персоналу. Поняття змінної, явочної, штатної, облікової, середньооблікової чисельності працівників.

Тема 8. Поняття капіталу підприємства

Сутність та склад капіталу підприємства. Основний капітал. Сутність, склад і структура основних фондів. Основні фонди як складова виробничих фондів, їх роль у здійсненні процесу виробництва продукції або надання послуг. Поняття та характеристика об'єкту основних фондів. Методи оцінки вартості основних фондів.

Знос та амортизація основних фондів. Фізичне та моральне старіння основних фондів. Види морального зносу основних фондів. Амортизація основних фондів. Норми амортизаційних відрахувань. Оптимізація строків корисного використання основних фондів. Методи амортизації згідно з бухгалтерським обліком. Прискорені методи амортизації.

Поняття й види нематеріальних активів. Амортизація нематеріальних активів, визначення строків їх корисного використання.

Патенти. Патенти. Патентний захист винаходів. Ноу-хау. Поняття "ноу-хау". Тенденція до розширення торгівлі ноу-хау в сучасних умовах, її причини. Товарний знак. Види товарних знаків. Рекламна функція товарного знаку. Цивільно-правова відповідальність за використання чужого товарного знаку.

Оборотний капітал підприємства. Поняття, складі структура обігових коштів підприємства, їх кругообіг. Сутнісна характеристика обігових коштів, їх класифікація. Стадії кругообігу оборотних коштів. Нормування обігових коштів підприємства. Методи розрахунку нормативів обігових коштів (аналітичний, коефіцієнтний, метод прямого розрахунку).

Тема 9. Інвестиції

Поняття і класифікація інвестицій. Сутність інвестицій, види інвестицій і їх класифікація. Внутрішні та зовнішні інвестиції. Реальні і фінансові інвестиції. Різновиди і структура капітальних вкладень.

Інвестиційна діяльність підприємства. Роль інвестицій та джерела їх формування. Підприємство як об'єкт і суб'єкт інвестування. Інвестиційна привабливість та інвестиційна політика підприємства. Інвестиційні рішення, що приймаються на підприємстві.

Ефективність інвестицій та її підвищення. Інвестиційні проекти. Оцінка ефективності реальних і фінансових інвестицій.

Тема 10. Інноваційна діяльність

Види інновацій: товарні, технологічні, управлінські, інформаційні, соціальні, екологічні. Правове забезпечення інноваційної діяльності підприємств України.

Інноваційні процеси. Інноваційні процеси та їх види. Вплив інновацій на підвищення конкурентоспроможності продукції.

Науково-технічний прогрес та його роль у розвитку економіки. Сутність науково-технічного прогресу, його форми. Вплив науковотехнічного прогресу на розвиток промислового виробництва.

Управління технічним розвитком підприємства. Форми технічного розвитку підприємства. Оцінка технічного рівня підприємства. Основні показники технічного рівня

Тема 12. Організація виробництва і забезпечення якості продукції

Сутність, структура та принцип організації виробничого процесу. Виробничий процес та його ціль. Структура виробничого процесу. Принципи організації виробничого процесу. Основні, допоміжні та обслуговуючі процеси.

Організаційні типи виробництва. Одиничний, серійний, масовий типи виробництва. Порівняльна характеристика типів виробництва. Типи виробництва та вплив на його організаційно-технічну побудову й ефективність.

Організація виробничого процесу в часі та просторі. Виробничий цикл та його структура. Методи поєднання операцій та їхній вплив на виробничий цикл. Послідовний, паралельний, паралельнопослідовний способи передачі предметів праці у виробництві.

Якість продукції. Поняття якості продукції та показники, що її визначають. Методи оцінки якості продукції. Соціально-економічна ефективність підвищення якості продукції. Основні чинники підвищення якості продукції підприємства.

Тема 13. Витрати на виробництво та реалізацію продукції

Поняття собівартості продукції, витрат, витрат операційної діяльності. Класифікація витрат. Нормативна база щодо визначення понять собівартості продукції і витрат. Виробнича собівартість продукції, собівартість реалізованої продукції. Витрати операційної і звичайної діяльності. Витрати операційної діяльності, які не включаються до собівартості продукції. Класифікація витрат за окремими ознаками. Витрати на гривню товарної продукції.

Напрями зниження витрат підприємства. Обґрунтування й вибір напрямів зниження поточних витрат на підприємствах.

Тема 14. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

Сутність та класифікація фінансових результатів. Види діяльності підприємства. Поняття фінансового результату діяльності підприємства. Порядок визначення різних видів прибутку на підприємстві. Відображення фінансових результатів підприємства відповідно до стандартів бухгалтерського обліку. Джерела формування прибутку підприємства. Напрями використання прибутку. Визначення маржинального доходу та порога беззбитковості. Оцінка ефективності діяльності підприємства. Сутність та критерії економічної ефективності.

Тема 15. Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація.

Сучасні моделі розвитку підприємств. Сучасні моделі розвитку підприємств, їх сутнісна характеристика. Трансформація підприємства.

Поняття, завдання та форми реструктуризації підприємства. Економічна сутність і мета процесу реструктуризації підприємства. Основні форми реструктуризації: оперативна та стратегічна.

Види реструктуризації. Види реструктуризації: організаційно-правова, технічна, економічна, фінансова, управлінська. Ступінь реструктуризації: часткова та комплексна.

Тема 16. Економічна безпека та антикризова діяльність

Характеристика економічної безпеки підприємства. Поняття економічної безпеки підприємства, її головна мета та функції. Структурні елементи економічної безпеки: фінансова, інтелектуальна та кадрова, техніко-технологічна, політико-правова, інформаційна, екологічна, силова складові та їх змістовні характеристики.

Оцінка рівня економічної безпеки підприємства. Сутнісна характеристика та загальна методологія оцінки рівня економічної безпеки підприємства. Розрахунок сукупного критерію економічної безпеки суб'єкта господарювання

Перелік питань, що виносяться на випробування

1. Сутність теорії підприємства.
2. Взаємозв'язок підприємства з економічними агентами.
3. Основні принципи господарювання в Україні.
4. Основні ознаки, що дозволяють зарахувати господарюючий суб'єкт до юридичної особи.
5. Сутність підприємницької діяльності. Принципи підприємницької діяльності.
6. Форми підприємницької діяльності.
7. Ознаки підприємництва як особливого виду діяльності.
8. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Види підприємництва.
9. Види підприємств відповідно до законодавства України.

10. Сутність зовнішньої середовище господарювання.
11. Виробнича структура підприємства, її види.
12. Система управління підприємством.
13. Характеристика послуги, продукту. Характеристика напівфабрикату, незавершеного виробництва, готової продукції.
14. Планування виробничої програми.
15. Методика оцінки конкурентоспроможності продукції.
16. Роль планування в управлінні підприємством.
17. Основні фонди. Сутність основних фондів та їх характерні ознаки. Методи амортизації.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Афанасьєв М. В., Плоха О. Б. Економіка підприємства : навч.-метод. посібн. Харків : ІНЖЕК, 2007. 320 с.
2. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник Київ : Кондор, 2016. – 378 с.
3. Величко В.В. Економіка підприємства: конспект лекцій. Харків: ХНАМГ, 2004. 114 с.
4. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. С. Ф. Покропивного. – 3-є вид., перероб. та доп. Київ : КНЕУ, 2002. 528 с.
5. Кириленко В.В. Економіка : навчальний посібник. Тернопіль : Економічна думка, 2002. 193 с.
6. Поліщук М.П., Михайленко П.П. Основи підприємницької діяльності. Житомир: ЖІТІ, 2000. 172 с.
7. Сасенко М.Г. Стратегія підприємства : підручник. – Тернопіль: Економічна думка. 2006. 390 с.
8. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства.: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2003, 432 с.
9. Економіка підприємства : учебник / Под общ. ред. С. Ф. Покропивного. Пер. с укр. 2-го перераб. и доп. изд. Київ: КНЭУ, 2002. 428 с.

Додаткова

1. Економіка підприємства : навч. посібн. / за ред. А. В. Калини. Київ : Знання, 2007. 324 с.
2. Малий бізнес та підприємництво в ринкових умовах господарювання / за ред. Л. І. Вороніної. Київ: Вид. Європ. Ун-ту, 2002. 308 с.
3. Шаповал В. Економіка підприємства. Дніпропетровськ : ДУЕП, 2002. 286 с.
4. Экономика предприятия : учебн. пособ. / под ред. П. А. Орлова. –Харьков: Изд. ХГЭУ, 2015. – 400 с.

МАКРОЕКОНОМІКА

Зміст дисципліни

Предметом макроекономіки є механізм функціонування та розвитку національної економіки. Макроекономічна теорія пояснює, як на економічний добробут домогосподарств впливають зміни, що відбуваються в економічній системі. Вона з'ясовує, чому фірми можуть здобути або втратити значні суми грошей, коли змінюється

економічне середовище, в якому вони функціонують, як і чому змінюються загальні умови ділової активності, як це можна зрозуміти, пояснити, а інколи і передбачити. Макроекономічні явища відбивають успіхи або невдачі будь-якої країни. Ступінь розвитку країни залежить від ефективності функціонування її економічної системи. Держава може впливати на господарські показники через різні види економічної політики, а також інструменти непрямого впливу на економіку. Мета навчальної дисципліни Метою є формування системи знань з теоретичної макроекономіки, які відображають сукупні результати економічної діяльності країни та теоретичний інструментарій ринкового і державного регулювання національної економіки. Основні завдання макроекономіки – вивчення ключових положень базових макроекономічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки, набуття умінь аналізувати результати функціонування національної економіки та оцінювати ефективність економічної політики держави.

Тема 1. Предмет і метод макроекономіки

Макроекономіка та економічна наука. Відображення економічної дійсності в макроекономіці.

Визначення предмета макроекономіки. Економічні відносини та економічні суб'єкти. Людські потреби та обмеженість ресурсів економіки. Система економічних відносин. Економічні закони та економічні закономірності.

Методи вивчення економічних процесів, специфіка їх застосування в економічній теорії. Функції і структура макроекономіки.

Тема 2. Суспільне виробництво: фактори, сутність, результати.

Економічні потреби та інтереси — вихідний пункт виробництва.

Фактори суспільного виробництва. Особистий і речовий фактори. Засоби виробництва та їх склад. Робоча сила та праця. Продуктивні сили. Виробничі відносини, їх склад і типи.

Процес виробництва та його результати. Сутність і цілі виробництва. Продукт і послуга як втілення цілей виробництва. Одиничний і суспільний продукт, його матеріально-речовий склад. Грошова оцінка продукту: матеріальні витрати, необхідний і додатковий продукт. Показники суспільного продукту,

Тема 3. Основні макроекономічні показники

Етапи розвитку макроекономіки. Цілі макроекономіки. Методи макроекономічного аналізу. Основні проблеми макроекономіки і їх взаємозв'язок. Ключові поняття макроекономіки. Валовий національний продукт і методи його вимірювання. Виробничий метод. Метод розподілу доходів. Метод кінцевого споживання. Переваги та недоліки валового національного продукту. Основні показники національного рахівництва у командно-адміністративній економіці та необхідність їх переводу в Систему національних рахунків. Валовий національний продукт, валовий внутрішній продукт і їх співвідношення.

Тема 4. Відтворення, циклічність, економічне зростання

Суть відтворення та його види. Стратегічні і локальні цілі суспільного відтворення. Основні показники, що характеризують результати відтворення. Суспільний продукт, його натуральний речовий склад і вартісна структура, Умови і процес реалізації суспільного продукту при простому і розширеному відтворенні.

Циклічний характер відтворення. Економічний цикл, його фази та типи. Криза в економіці України: особливості та шляхи її подолання. Теорія довгих хвиль М.Д.Кондратьєва та її теоретичне і практичне значення. Матеріальна основа циклічності.

Тема 5. Макроекономічна рівновага та нестабільність

Макроекономічна рівновага як стан загальної збалансованості та пропорційності. Сукупний попит та сукупна пропозиція, їх рівновага. Неокласична і кейнсіанська моделі досягнення рівноваги. Конституція України про законодавче регулювання макроекономічних процесів.

Макроекономічна нестабільність: кризи, інфляція та безробіття. Причини інфляції та її види. Безробіття, його основні форми. Повна зайнятість і природний рівень безробіття. Закон Оукена. Особливості зайнятості та безробіття в Україні. Соціально-економічні наслідки інфляції та безробіття.

Тема 6. Грошово-кредитна система

Поняття грошової системи. Грошова система як форма організації грошового обігу: металева; кредитна, паперово-грошова. Типи грошового обігу: монометалізм, біметалізм, паперово-грошовий обіг. Еволюція форм і типів грошового обігу. Сучасні грошові системи. Грошові реформи і особливості їх здійснення в економіці України. Конституція України про грошову систему України. Банки і їх види. Роль і функції банку.

Тема 7. Фінансова система і фінансова політика

Поняття фінансів і фінансової системи. Фінансові ресурси. Функції фінансів і джерела їх формування. Держбюджет – основна ланка фінансової системи. Структура бюджету. Дохідна частина бюджету. Витратна частина бюджету, її структура. Поняття бюджетного дефіциту, шляхи його подолання. Бюджет України на цей поточний рік. Бюджетний дефіцит і державний борг.

Податки і податкова система. Суть податків в ринковій економіці. Форми і види податків, податки (прямі і непрямі) з юридичних і фізичних осіб. Місцеві податки і збори.

Тема 8. Державне регулювання економіки

Ринковий механізм і держава. Головні передумови державного регулювання. Необхідність державного регулювання що зв'язана з недосконалістю ринку. Етапи становлення державного регулювання. Економічні функції держави. Роль держави в забезпеченні ефективності ринкової економіки, її стабільності, в перерозподілі доходів.

Форми і методи державного регулювання економіки. Державне підприємництво, кредитно-грошова політика. Податкова політика. Регулювання цін і доходів. Структурна політика. Державне прогнозування і програмування економіки. Моделі державного регулювання економіки.

Тема 9. Тенденції розвитку світового господарства

Об'єктивні передумови виникнення і функціонування світового господарства. Міжнародний розподіл праці і проблеми інтернаціоналізації ринкового господарства. Інтернаціоналізація витрат на виробництво товарів та послуг.

Виникнення світового господарства та етапи його розвитку. Структура світового ринкового господарства. Суть і форми дії міжнародних економічних союзів і організацій. Система світових економічних зв'язків.

Світова торгівля товарами і послугами. Показники розвитку зовнішньої торгівлі. Сучасні тенденції розвитку міжнародних торгових відносин. Зовнішньоекономічна державна політика.

Перелік питань, що виносяться на іспит

1. Предмет макроекономіки. Методи макроекономіки.
2. Економічна система, її структури й елементи.
3. Продукт суспільного виробництва: характеристика, структура, види.
4. Форми суспільного виробництва (натуральне господарство, просте і капіталістичне товарне виробництво).
5. Поняття макроекономічного аналізу.
6. Макроекономічні показники, їхня характеристика.
7. Суспільне відтворення, його фази і види.
8. Циклічність економічного розвитку (фази економічного циклу).
9. Економічний зріст і його типи.
10. Інфляція як фактор макроекономічної нестабільності.
11. Зайнятість і безробіття.
12. Поняття грошової системи.
13. Поняття фінансів і фінансової системи.
14. Держава як ринковий суб'єкт.
15. Методи державного регулювання економіки.
16. Сутність і структура всесвітнього господарства.
17. Міжнародний поділ праці.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Базілевич В.Д., Базілевич К.С., Паластирик Л.А. Макроекономіка: підручник. Київ : Знання, 2008. – 743 с.
2. Грантківська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2019. 672 с.
3. Долан Э. Дж., Линдсей Д. Е. Макроэкономика; пер. с англ. СПб. : Литера плюс, 1996. 408 с.
4. Дорнбуш Р., Фишер С. Макроекономіка : підручник ; пер. з англ. — Київ: Основи, 1996. 814 с.
5. Економічна теорія: Макроекономіка : навчальний посібник: в 2-х кн. / за ред. З. Г. Ватаманюк. Київ : Заповіт, 1997. кн. 1 408 с.
6. Макаренко М.І. Макроекономіка : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2017. 216 с.
7. Мельник А.Ф. Макроекономіка та макроекономічна політика : навчальний посібник. Київ: Знання, 2008. 699 с.

Допоміжна

1. Бурда М., Виплош Ч. Макроекономіка. Європейський контекст ; пер. з англ. — Київ : Основи, 1998. 682 с.
2. Гайгер Л. Т. Макроэкономическая теория и переходная экономика; пер. с англ. — Москва: Инфра-М, 1996. 560 с.
3. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег; пер. с англ. — Москва : Прогресс, 1978. 476 с.
4. Классики кейнсианства : в 2-х т. Т. 1. К теории экономической динамики / Р. Харрод ; Экономические циклы и национальный доход. Ч. 1-2 / Э. Хансен, А. Г. Худокормов. Москва : Экономика, 1997. 416 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ НА ДОДАТКОВОМУ ФАХОВОМУ ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ

При оцінюванні знань вступника на додатковому фаховому вступному випробуванні до бакалаврату зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» враховуються його письмова відповідь на тестове завдання. Час ознайомлення з тестовим завданням та відповідями на нього обмежений 120 хвилинами. Тестове завдання складається з 25 тестових питань українською мовою. На кожне з питань в тестовому завданні є чотири відповіді, одна з яких є вірною.

Для особи, яка претендує на зарахування:

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: повною мірою засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низький рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі в конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті